

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 31. Positis gentibus procidit in faciem suam. Pronus & genuflexus orat Redemptor noster, licer Daud sedens orauerit, & sacerdotes stantes deprecentur manibus eleuatis, quod mysterio non vacat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

radicat. Nomen facies maiestatem indicat, quasi dicit: Domine mi solus cum sola conspectus tuam abscondens maiestatem. celansque celsitudinem. Hoc est cum illis agendo mirabili quadam tenitudine cordis que familiaritate, si- cut cum illis quibus dicebat: *Iam non dicam tuis fratres, sed amicos.* Quam amicum Samaritanam tenentem loquebatur? Quam secretum cum illa agebat, quia lateoerit, ut nec uoluerit confortes adesse discipulos? Quam abscondita erat maiestas eius facies, quando agebat cum illa tanta comitiss affabilitate quā primus aquam ab illa potulauit. *Mulier da muii bibere*, totamque illi uita perteritiam feruam manifestabat. Quod Deus hanc uirtutem tenitatem mentisque tenitudine, desideria sunt & dulcedines animis praparatæ sanctioribus, ac proinde illas petit à turba solitariis. Et animo se retrahunt & solitudinem inquirunt magis separatam, et que illis oblatulo quocumque preliens adest & rubore confundit amicos citam integerrimus. Negotia sunt hæc & era solus cum sola: prout optimè hæc cogita sunt illis qui cum Deo conuersantur uelut sponsæ, quibus nullas habet sibi charitates. Audiamus deinde, *Propter hoc uirgo sponsa, non minus ueracior, quodam cante, & lectuli secretum patet: & noctis.*

Gen. 11. Talem probemus Jacob Patriarcham: hic etenim oraturus secretum noctis inquirat maxime quietum, & ita solus seorsum abiit ut nullam admiserit societatem, nec quidem coniugis suæ Rachel, quam ut uitam tenerè diligebat: unde hoc modo potuit non impeditus & liber dulciora & teniora cum Deo miscere colloquia, seque cum illo recreare: quem uideas modò brachia illi iniicientem & amplexantem, modò plorantem, modò iugmiferentem, nunc illi blandientem, nunc uim inferentem, nunc protestantem quod illum etiam uolentem abire non permitteret, nunc inquam eius se humilem benedictioni submittentem. Propria sunt hæc solis cum solis. Idem hoc docuit sponsa illa illustrissima 2.4. h. S. Agnes cuius acla consecravit D. Ambr. ut eius cultor eximius. Refert autem, quod cum eam Romæ gubernator ad locum trahi iussisset publicum & impudicum (ut enim dixit Tertul. erat hæc sanctissimas uirginibus pœna molestissima que magis cupiebatur uadi leoni, quem leoni) eo accedente & ioculato filio gubernatoris, illius amore languescere ut pudicitia uirginis scortator illuderet, cum diabolus profocauit. Commocente in uirginem tota ciuitas, potissimum autem gubernator filij sui nec ad rabiem irrita

cus, illam ut magam, prestigiatricem & nigromanticam acculans, quæ filium suum maleficiis suis interemisset. Non ego inquit illa filium interemisse malefica, sed diabolus qui iam in illum plenum acceperat dominium. His ego finem adhibebo, replicat pater si mihi illum ab inferis reuocaueris. Non hoc mereris inquit illa, sed ut sponsi mei gloria splendescat illustrior, omnes foras egrediantur, & me solam cum illo relinquant. *Egre dimini foras, ut solitariam orationem offeram.* Ad quid hoc decernis uirgo nobilissima? Nunquid miraculum foret illustrius si in totius populi corona reuocares ab inferis adolescentem, ut Christus uiduæ filium, Lazarumque suscitauit? Rudi es & inexpertus in animabus Dei sponsis amantissimis: ut tales, cum eo agunt blanditiis, lenociniis & ueritate amorosa: hæc autem solitudinem exposcunt: idcirco namque dicuntur soliloquia. Hæc autem haboît sponsa illa cum sponso suo: nam prolata in terram toto cordis affectu illi blandiens sic ait. *Omni-potens, adorando, tremende, colende, &c.* Quibus inuenis illius defuncti sponsa meruit resurrectionem, quæ sponsi sui diuini gloria maximum sumeret incrementum. Hac igitur de causa solitudinem Saluator petiit oraturus: erat enim Patri suo diuinas oblaturus delicias uerbis, quæ cum amorosis blanditiisque compellaturus. *Abba pater:* nam opinantur nonnulli uerbum hoc, *Abba*, esse quo pueri patribus suis blandiuntur, eo modo quo nunc dicunt: *Pa, pa*, de quo statim: orare debebat & tenioribus genibus ac suauioribus colloquiis plorans cum illo familiariter agere, quæ nullam admittunt societatem.

§. 31. Postis genibus procidit in faciem suam. *Pronus & genuflexus orat Redemptor noster, licet David sedens orauerit, & sacerdotes stantes deprecantur manibus eleuatis, quod mysterio non uacat.*

TERTIO: iam in loco Christus constitutus 77 orationis, illam exorsurus, ambo prius genua flexit in terra: *postis genibus*, ait D. Luc. 22. 42 Lucas, nec hic hæc sed pronus in terram corruit totum suum inclinans corpus, ut etiam caput in terram allideret: hoc enim indicat D. Matt. 26. *Procidit in faciem suam.* & D. Marcus: *procidit super terram.* Cultu hoc & reuerentiam instruit Mart. 14. qualiter coram Deo ros in oratione siliere debemus, quanta esse modestiæ compositi, quantæque

177
+

taque prou humilitate in conspectu supremæ illius & diuinæ maiestatis. Rogauit incertanter D. Simplicianus Episcopus D. August. vt exponeret illi id quod S. Eloquentiam de Davide testatur; quod videlicet coram Deo consistens oraturus, eique gratias acturus pro beneficiis donis que sibi per Prophetam Nathan promissis; *Sedit coram Domino* Substitit hic Sanctissimus Episcopus actum hunc vt parum verbanum interpretatus; & si in aliis occasionibus David coram Deo prostratus orauerit, convenientius hoc fecisset in hac occasione, vt diuinis beneficiis se monstraret tantò gratiorem. Ad huius expositionem supponit D. August. doctrinam quam postmodum Theologiae magister D. Thom. exposuit: nullam esse scilicet figuram seu situm à Deo designatum in particulari ad orationem, & videmus viros iustos in SS. Litteris diuerso corporis situ preces obtulisse. Abraham corpore in terram prostrato orauit, Moyses erectus & subleuatis in altum manibus, Aaron pontificali indutus ornamento manu tenens thuribulum, Daniel genuflexus, Elias capite inter genua compolito, iustar globuli rotundus, Susanna deambulans ducta ad supplicium eoque proficiens, Ezechias in lecto decumbens, Ionas ventris ceteri conspersus immunditijs, Iob in sterquilino prostratus, & David sedens. *Sedit coram Domino.* Quibus adinonem exempli, non esse prescriptum quemodo corpus consistatur ad orandum dummodo animus presens pergat intentione suam.

2. Reg. 7. 28. I. Varia probatur constitutio corporis ad orationem. 2. 2. 9. 84. 2. 2. 2. 2. 2.

D. Aug. lib. 1. qu. ad sim. p. 1. q. 9. 4. 7. 2. 2.

Nihilominus, inquit, componenda sunt ad orationem corporis membra pro tempore, loco & occasione ad mouendum animum. Taliter oportet vt in ordine ad Deum se componat, quo supremam illam honores maiestatem, coram qua nobilissimi illi Seraphim contremiscunt. Illi quos vidit Ihsais pudore confundebantur coram diuina illa maiestate, quocirca vultus suos obvelabant summaque reuerentia canticum illud insonabant, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum: plena est omnis terra gloria eius.*

Abacuc. 2. 19.

II. Respectu Dei honesta corporis compositio requiritur.

Argumentum proponit Abacuc Propheta docens, quam diuersimodè aditare nobis conueniat in presentia Domini Dei nostri, ac longe aliter quam gentiles coram mortuis suis simulacris. Adhibebant illi coram Idolis suis parè reuerentia compositi, imò sæpe multa discolori reuerentia, & sine omni aderant respectu, timore & honore principes, vt patet in Nabuchodonosor, de quo membra Prophetæ, nam furtis & actionibus insistentis tyrannicis, nec ipsis diis misericors pepercit; etenim pari ferocia latrocinio

status eorum templeque deprecabatur: frequeus hoc erat ipsis Tyrannis, sicut Dionysio Siculo: cum enim quadam Iouis et statuas quem teste D. Augustin. deorum omnium deorumque Regem appellabant) pradiuini fulgeret pallio aureo induta, illam Ioui diripuit, per locum effugit, tians, pallium hoc hyemi non conuenire quia frigus non expellebat, nec aestati, vt pote nimis graue. Eodem modo, cum statuæ quædam Apollinis filij Apollinis quem medicinarum Deum fugebant, barbam præferret oblongam auro primo fulgidam, accessit tyrtannus tamque fur detraxit, respondens nullatenus ferendum vt filius barbam præferret quæ pater caruisset: hoc autem dixit, quia statua Apollinis barbam non alebat. Non est cur miseris, inquit Propheta, nam dixi illi si quidem exterius pòpatica venerabiles essent maiestatis, ac celsitudinis: eo quod auro velutibus induerentur opulentis, interius tamen oculos non habebant, quibus sibi præsentem intuerentur, nec sensum quo perciperent ea quæ coram ipsis agebantur, & multo minus vt sui studiosos & adoratores præmijs honorarent, & discipulos & immorigeros plecterent supplicis. Audi Prophetam. *Eccc iste cooperatus est auro & argenteo, & omnis Spiritus non est in visceribus eius.*

Hinc addice cum Propheta quæ reuerentia quoue honore coram Deo in templo tibi sit attendendum: est etenim Deus viuus tremenda & suprema maiestatis venerandus, qui oculos suos coniecit videtque sibi præsentem, cuius potestas est infinita qua timentes se præmijs afficit & supplicis irreuerentes. *Dominus in templo Sancto suo, sicut à facie eius vniversa terra.* Legunt Septuaginta. *reuerentur* Spiritus S. vt summam exponat reuerentiam timoreque plenam vultur hoc verbo, *Silere*: quia vt exprimatibus quod quis summa colit alterum reuerentiã, dicimus, coram eo loqui non audeat, sed nequidem moire. Hac phrasæ loquitur de Alexand. magno qui cum viriliter superasset Darium Regem Persarum, cuiusque numerosissimos exercitus, Reges terræque magnates occidisset, sibi subiecit, & omnes diuitias sibi conquississet, factus mandi Dominus. (*Obtinuit omnium monitiones, & interfecit reges terra & accepit spolia multorum dnu gentium*) de eo sic testatur. *Silens omnia terra in conspectu eius. Omnia terra, id est omnes terrigenæ permagnã coluerunt illum reuerentia, vt coram eo nec mutire nec mouere se possumerent tanto perculsi timore regie maiestatis & potestatis.*

Faveat mihi Deus, siccige, quiscquam astitat 78 40000.

VI. Nec non tui ipsius.

In vita Numa.

Ps. 101. 18. Eccl. 5. 21.

Ps. 117. 2. Tim. 2.

Ho. 79. ad pop. ad uia.

VII. Quid significet manuum extensio. Ho. 29.

tione compositio corporis tui quoque gratia, te ipsum tali constituendo situ (ex doctrina D. Augustini) qui tibi fuerit magis opportunus ut tanto feruentius ores & quietius. *Componenda sunt ad orationem membra corporis pro tempore ad mouendum animum.* Ideo (ait praefatus doctor Sanctus) die quodam oraturus Dauid, *Sedit coram Domino:* quia longam quietamq; Deo offerre uidebatur orationem. Etat autem hic modus orandi, etiam apud gentiles Regibus familiaris, ut refert Plutarchus de nominatissimo illo Numa Pompilio secundo Rom. Rege Romuli successore: nec non hoc erat Pythagorae praeceptum illis qui Deo supplicare proponebant. *Adoraturi sedent:* quo corporis situ quietem indicabat & solitudinem, qua coram Deo illis orationi vacare conueniat. Alias alij praeferebant formas quae magis deuotionem suam excitarent mouerentque Spiritum, ut praediximus. De patre nostro S. Dominico refert D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus quod nouem orandi figuras assumeret, iuxta Spiritus sui dispositionem: quandoque sedebat, alias stabat, modò manus in aëra protendebat, nunc crucis formam exprimebat, modò genuflexus, modò populus uacabat orationi. Sed quod plurimum refert ad orationem, uirtus est humilitatis, iuxta illud Plaltery. *Respexit in orationem humilium, & non spernit precem eorum.* Oratio humilium se uelut penetrat: sicut ille proposito conformior est, qui profundiorum praefert humilitatem, animamque excitat. tantò feruentius. Hinc communiter Sancti stant in oratione, se Deo uelut humiles fidelesque seruos suos representantes, quibus proprium est coram Domino suis adstare suum per hoc testando animum illi seruiendi promptissimum. Sic orabat fidelis ille Dei seruus Moyses uictoriam contra Amalecitas impetraturus: eo situ descebat Dauid famulos Domini coram illo psallentes & orantes. *Benedicite Dominum omnes serui Domini, qui statis in domo Domini.* Et Apostolus hoc praecipit. *Uolo uiros stantes orare, &c. leuantes manus suas.*

Significat ex sententia D. Chrysostomi haec manus elatio illas representare Domino mundas ab omni eo quod offendit illum, easque totas illius dedicare famulatu, ut decet seruos fideles, & hoc modo statuit Ecclesia ut sacerdotes sui & ministri stent elatis in altum manibus. Quamuis aliam hoc habeat rationem quam signant D. Gregorius a & D. Bernardus. *Quam stant adiuuanti est & descendenti, Eli-*

git sibi Deus sacerdotes populo adiutores, qui in medio se statuunt inter Deum & homines, manus extendentes, Deum quasi cohibentes. Et hoc Moyses declarabatur (teste D. Hieron.) quando iussit Moyses coram Deo stans: *Stet Moyses,* Sic illi uidebat. *Deus ait. Dimitte me ut transcurat super me castrum populum istum.* Similiter hac manuum extensione, inquit D. Ambr. e quasi crucis figuram hinc exprimunt, Christum representantes crucifixum, cuius intuitus Patris ueteris uiscera commouerat efficacissimè. *Ideo eleuatis manibus orare praecipitur, ut in ipso quoque membrorum gestu possint in Deo Domini fatamur. Inuocemus enim citius uosstra exultantur oratio cum Christum, quem mens loquitur, & sic etiam corpus imitatur.* Diuinus hoc est oculis ut deum offerre, qui memoriam eius uiuacis prode daret quam ille caelestis quem Dominus Noè pater ostendit. Et haec ea figura est, inquit ille, quae Moyses contra Amalecitas orando praecaluit. *Hoc exemplo Moyses cum contra Amalecitas pugnaret, non armis, non ferro, sed eleuatis ad Deum manibus superauit. Sic enim uerba scriptum. Cum eleuasset manus suas Moyses, uincit Israel, cum autem deposuisset manus suas, uincit Amalec.* Itaque dum te praeparas ad orationem, te ipsum coram Deo eiusque praesentia representa, seruum te confessus inutilem, atque à diuino eius ore suspensum, ut quam primum manibus, omnibusque uiribus tuis accurras mandatum eius impleturus. Hoc concessio tu iudex esto quamquam cordi tuo sit necessaria dispositio, quando te accingis ad orationem, quantumque abesse debeat à desiderando aliquid uoluntati diuinae eius precepto, legique contrarium.

§. 32. Ita Christus Patrem in oratione ueneratus est, ut sicut dicit D. Chrysostomus memnerit, ut Pater illum similiter ueneretur.

Oratio ob eandem hanc rationem: quia figura quae magis excitat humilitatem, est demissior & profundior, solent ecclesi communiterea se componere. Hinc induunt cilicia, cinctem capiti iniiciunt flectuntque genua totalem coram Deo demonstrando submissionem. Ad huius iudicium ambo genua flectebant in terra Dei protellati Maiestatem: ipse enim hoc ob talem postulat rationem. *Uiuo ego, dicit Dominus, quia mihi seruabitur omnis gens.* Terra Regibus & Principibus uoum tantummodo genu inclinatur, in figuram quod non sint pleni totius hominibus.